

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 6.

V Ljubljani 1. junija 1887.

Leto XVII.

Z j u t r a j.

Solnce čez hribček gré,
Luna pa za goré;
Zvezdice presvetlé
Se potopé.

Solnce čez hribček gré,
Ptičice žvrgolé,
Žarkov se veselé
K nebu leté.

Solnce čez hribček gré,
Rožice se budé,
V rosi pa njih glavé
Krasno blesté.

Solnce čez hribček gré,
Pesni v nebó doné;
Rajati tudi smé
Moje srcé.

M. Vilhar.

Markovčev Jožek.

a zelenej grivi (trati) smo se igrali otroci po starej navadi. Prav prijetno smo se zabavali: skakčkali smo sèm ter tjà, nabirali si cvetie, pletli venice, narejali šopke i. t. d.

Kar nakrat stopi v našo sredo stara Markovka, naša soseda. V roki je držala podobico, ki je kazala nežnega, zalega dečka.

„Dober dan, mati Markovka!“ klicali smo starki, obsvši jo od vseh strani. „Kaj pa imate to podobico?“

„Bog daj dober dan, otroci moji, Bog daj!“ odzdravljala nam je starka. „Kaj imam to podobico, vprašate? Lejte, ta mala slika tukaj, to vam je slika mojega Jožka.“

„Katerega, mati Markovka? Saj vi nimate nobenega Jožka . . .“

„Ne, a imela sem ga in ljubila sem ga takó zeló, takó goreče.“

„Ali vam je umrl? Kdaj? Jeli vže dolgo tega? Povědite nam kaj od njega, povédite,“ prosili smo ženico.

Ona pa je prisledla k nam na zeleno grivo, uprla oko v podobico ter jela pripovedovati: „Umr!l, da umrl je, in dolgo je vže tega. A bil je takó ljub otrok, takó priden in poslušen, tako dober in usmiljen! Oh, da je moral umreti! Pa kaj bodem plakala: Bog, ki ljubi dobre otroke, ljubil je tudi njega in prav zato ga je vzel k sebi.“

„Koliko pa je bil star, ko je umrl?“ vprašali smo Markovko.

„Pet let. In dolgo je vže tega . . . Ta čas, ko je razsajala v našej vasi huda kolera, ki je pobrala toliko ljudi, ta čas je umrl tudi moj Jožek. In kako naglo!“

„Ubožček!“ milovali smo ga otroci. Stara mati pa je nadaljevala: „Hudo je bilo takrat, strašno hudo. Ravno ob času žetve je bila ona strašna bolezen, ki je morila in dušila ljudi brez vsega usmiljenja. — Pri nas smo bili še dosti srečni: da-si nas je bila velika družina, vender ni dolgo nihče obolel, nihče umrl. Ali brez bolezni, in — Bog se usmili — celó brez smrti tudi pri nas ni bilo. Proti konci vže, ko je jela bolezen pojemat, obolel nam je najedenkrat petletni Jožek, obolel neke noči, in — v jutro po tem je bil mrtev. Bog se usmili! — Popóludne je bil še takó zdrav, takó živ in vesel! Še dobro se spominam, kako mi je pritekel tisti dan pravit, da je zbolela naša sosed, rajnka Kodrovka — Bog jej daj dobro!“

„Kaj si bil ondù?“ vprašala sem ga začudena.

„Dà, mati, bil sem in videl sem, kakó je prišla bolezen v hišo. Kar nakrat je postalo Kodrovki slabo in onemogla je prilezla sirota komaj do postelje.“

„Ne hodi zdaj več tjà doli, dete moje,“ prigovarjala sem mu jaz, „sicer utegneš tudi ti dobiti gróžno bolezen.“

„O, mati, takó lepó me je prosila bolna sosed, naj jej prinesem korec mrzle vode iz potoka, da si ugasi žejo. Obljubil sem jej takój prinesiti vode, a stekel sem vender poprej k vam, povedat vam, da je obolela naša sosed. Dovolite mi torej, mamica ljuba, da jej storim, kar sem obljubil, potem pa ne pojdem več k njej, da ne dobim bolezni . . .“

„Nù le idi, srčice moje usmiljeno,“ dejala sem mu. „Angeljček Božji te bode čuval, da se ti nič žalega ne pripeti.“ . . . Milo in ljubo me je pogledal ter izginil iz veže . . .

Kmalu po tem se je vrnil : . . „Takó vesela je bila bolna žena, ko sem jej postregel,“ dejal je in veselih lic zasukal se po veži.

„In ti si zdaj tudi vesel, jeli, ko si storil dobro delo usmiljenja?“

„Kaj pa, dà!“ odvrnil je, in veselje, zadovoljnost srcá in duše se mu je izražala na lici.

Zvečer je zazvonil mrtvaški zvonček. Komu zvoni? — Morda ste vže uganili, otroci dragi? Kaj bi ne? Kodrova mati je zapustila to ubožno dolino sólz.

Od Kodrove hiše gori pa je pritekel k nam fantek povedat, da so mu mati umrli. Milo je jokál sirotek. In naš Jožek? Oj, to dobro, blago srčice jokalo je tudi . . .

„Kaj ne, mamica, vi me ne zapustite takó, kakor je zapustila mati Kodrova takó majhnega fantka?“ — dejal je otrši si solzé raz nežno očesce in oklenivši svoji ljubi ročici okolo mojega vratú . . .

„To, drago dete, ima le Bog v svojih rokah, njega moramo prositi za ljubo zdravje,“ podučila sem ga.

In sklenilo je dete nežni ročici, pogled pa je obrnilo tja gori proti nebu, proti domu veselja, ter jelo moliti svojo večerno molitevco . . . Po molitvi pa je Jožek povprašal še očeta, kam bodo šli jutri. In ko so mu povedali, da gredó jutri zopet s čolnom v Ljubljano, prosil me je takó mило in nežno: „Mati, dajte mi pripraviti óno vrečico, da bom dejal vanjo žemljice, ki je bodeva z očetom jutri kupila za vas v mestu.“

Spolnila sem mu željo.

Potem pa je šel k počitku, in kmalu so mu padle oči skupaj, kmalu so ga zazibali angeljci v sladko spanje . . . Sveti križ sem mu še naredila, in potem smo se vlegli tudi vsi drugi k počitku.

Po noči pa se je Jožek najedenkrat probudil in me jel klicati.

„Kaj ti je Jožek?“ vprašala sem ga skrbno.

„Ne vem. Nič kaj dobro mi ni“ — bolan sem,“ odgovoril mi je, in vže po besedi se mu je poznalo, da mu je slabo.

V brezmernej materinej skrbi vstala sem, prižgala luč, zbudila očeta ter stopila k Jožkovej postelji. Bil je takó bled in upaden!

„Si li zeló bolan, ljubček moj?“

„Oj, mama, ne tako zeló, kot si vi mislite,“ tolažil me je. „Le vlezite se zopet k počitku, bode mi vže prešlo . . .“

S temi besedami pa je hotel menda le mene potolažiti, videč, kako zeló se bojim zanj. — Bilo mu je pa v resnici zeló hudo, zeló . . . in to hudo mu ni prešlo več. Se vé da nè; in kakó, ker ga je davila kolera? . . . In v jutro — ni bilo več mojega Jožka! Milo sta klenkala zvončka, ko smo ga nesli k pogrebu, ko smo ga zasipali v hladno jamico . . .

Tu so se vlile materi Markovki nebrojne solzé po velem lici, solzé materine ljubezni, ljubezni, ki ne ugasne prej, dokler ne otrpne srce.

„Oh, Bog varuj, ko bi zdaj prišla takó huda bolezen . . .“ dejali smo otroci vsi preplašeni drug drugemu . . .

„Bodite tako dobri in pridni, kakor je bil moj Jožek,“ dejala je žena, „potem se pa ničesar ne bojte, naj pošlje Bog nad vas karkoli hoče . . .“

Takó je končala Markovka . . .

— m —

— x —

Pripovedka o kozi.

(Ruska národna.)

I.

Iveli so skupaj ded in babica in njiju hčerka. Ded si kupi kozo in pošlje hčer ž njo na pašo. In pasla je hči ves dan, na večer pa napoji kozo in prižene domóv. Ded sedí pri vratih in vpraša kozo: „Kozo moja, kozica! ali si jedla in pila?“ A koza odgovarja: